

Pošiljatelj: [REDACTED]
Datum: 02.03.2023 13:50:17
Prejemnik: info.box@akos-rs.si
V vednost:
Zadeva: 0073-38/2022 - Pripombe k dopolnjenemu predlogu Splošnega akta o spremljanju in nadzoru porabe storitev

Referenca: 0073-38/2022

Zadeva: Pripombe k dopolnjenemu predlogu Splošnega akta o spremljanju in nadzoru porabe storitev

Spoštovani!

Predlagam, da se 4. člen predloga Splošnega akta o spremljanju in nadzoru porabe storitev spremeni tako, da se doda 5. odstavek, ki se glasi:

(5) Mehanizem iz prvega odstavka tega člena mora omogočati spremljanje porabe in blokado storitev dostopa do interneta ločeno v domačem omrežju in ločeno v gostovanju.

Sledi obrazložitev.

Marsikateri uporabnik pred odhodom v tujino nastavi telefon tako, da lahko utemeljeno pričakuje, da telefon ne bo izvajal prenosa podatkov. Tovrstna nastavitve se ponavadi imenuje "mobilni podatki" (ang. "mobile data") ali "podatkovno gostovanje" (ang. "data roaming"). Kljub onemogočeni nastavitvi do prenosa podatkov prihaja in uporabniki smo neprijetno presenečeni, ko nam operaterji zaračunajo storitev, ki smo jo izklopili.

Prenos podatkov se namreč dogaja, a ne po volji uporabnika telefona. LTE oz. 4G omrežje ne deluje brez prenosa podatkov. Kadar koli se telefon poveže na omrežje preko 4G protokola, se vedno vrši tudi prenos podatkov. Uporabniška oprema (telefoni) je vedno povezana na IP omrežje, to je t.i. koncept "always-on IP".

Težava nastaja na več točkah. Pogosto telefon ob klicu preklopi v način 3G, ob koncu klica pa spet preklopi v 4G način. Vsak priklop na 4G lahko vnovič vrši prenos podatkov. Prejemanje nekaterih SMS ali MMS tudi šteje v prenos podatkov. Prav tako obstaja možnost, da telefon sam sicer ne dela podatkovnih prenosov, ampak ker je IP omrežje vedno omogočeno, se lahko vrši podatkovni prenos z omrežja na napravo.

Priklop na 4G omrežje je torej tehnični detajl tehnologije mobilne povezave, ki ga mobilni operaterji zaračunavajo kot prenos uporabniških podatkov, četudi prenos podatkov ni uporabniku nudil nobene končne uporabne vrednosti.

Da bi se izognili odgovornosti mobilni operaterji svojim uporabnikom svetujejo uporabo tehničnega obvoda, in sicer nastavitve telefona, da naj se povezuje največ na 3G omrežje. Tako

nastavljen telefon se ne povezuje več na 4G in tudi ne izvaja podatkovnega prenosa, ki bi ga mobilni operaterji obračunali.

Žal pa smo uporabniki soočeni z dejstvom, da mobilni operaterji omrežja 3G izklaplajo in svoje omrežje nadgrajujejo na novejša protokole. V Sloveniji je 3G že izklopil Telekom Slovenije, A1 Slovenija pa namerava to storiti enkrat do konca leta 2024. V ZDA so omrežja 3G že izklopili in ne delujejo več. Časovnice prenehanja delovanja 3G omrežij se razlikujejo, a trendi kažejo, da v prihodnjih letih načrtuje izklope 3G omrežij večina operaterjev, če tega niso že storili.

Poleg izklapljanja 3G omrežij se podpora tem omrežjem umika tudi iz telefonov, saj nekateri novejši telefoni ne omogočajo več preklopa na omrežje 3G. Na zadnjih Apple iPhone napravah je na voljo le še izbira med 4G in 5G.

Mobilni operaterji torej od povprečnih uporabnikov zahtevajo spremembo povsem tehnične nastavitve v nastavitvah telefona. Zahtevajo, da svoj telefon nastavimo na tehnično zastarele protokole, ki jih ti isti operaterji ugašajo. Od nas zahtevajo, da uporabljamo omrežje s slabšo pokritostjo, če pa uporabljamo novejša omrežja, pa smo za to kaznovani.

Uporabniki nismo izbirali tehnologije, ki jo mobilni operaterji uporabljajo, da gradijo svoje omrežje. Operaterji morajo razločevati med podatki, ki končnemu uporabniku tvorijo dodano vrednost in za katere so uporabniki pripravljeni in dolžni plačevati, ter med tistimi, ki so del interne signalizacije mobilnega operaterja in nad katerimi uporabnik nima nadzora.

Za implementacijo funkcije izklopa prenosa podatkov v sklopu standardov, ki urejajo mobilne komunikacije, že obstaja tehnična rešitev, imenovana "PS Data Off". Ta omogoča, da se podatkovni prenos omeji na nivoju omrežja, hkrati pa se ohrani delujoč nabor storitev kot so npr. klici in pošiljanje kratkih sporočil. Ta funkcija zahteva podporo v uporabniški opremi, podporo v mobilnem omrežju, ter podporo na strani domačega operaterja, ki mora SIM podati informacijo o tem katere storitve so izvzete iz prepovedi prenosa podatkov, t.i. "3GPP Data Off Exempt Services". Trenutno žal ni jasno kateri operaterji to funkcijo omogočajo in uporabnik nad tem nima nadzora.

Poleg zaenkrat še delujočega obvoda, torej preklopa na 3G, nekateri operaterji predlagajo blokado mobilnih podatkov, a to blokado (nekateri, vsaj A1) nudijo brez diskriminacije glede na to če se uporabniška naprava prijavlja v domače omrežje ali pa je naprava v gostovanju. Podatkovni prenos, ki se izvaja kljub izklopljenemu podatkovnemu prenosu na telefonu, ni pod nadzorom uporabnika, zato je praviloma to največji vir nepredvidenih in neupravičenih stroškov. Nekateri operaterji samodejno vklopijo "ugodnejše" opcije podatkovnega prenosa, a če je uporabnik predhodno izklopil prenos podatkov, omrežje pa še vedno izvaja prenos podatkov, to pač ni storitev, ki jo je uporabnik naročil in se mu neupravičeno zaračunava nenaročeno storitev, kljub temu, da je uporabnik izvedel vse razumne in tehnično dosegljive ukrepe za onemogočenje prenosa podatkov.

Poudaril bi, da se v dopolnjenem predlogu Splošnega akta o spremljanju in nadzoru porabe storitev ne razlikuje med podatkovnimi prenosi, ki se izvajajo med uporabniško opremo in omrežjem, ter med dostopom do javnega podatkovnega omrežja oz. interneta. V drugem odstavku 5. člena se "prenos podatkov" celo izrecno pojavi kot sopomenka za "dostop do interneta", kar, kot je pojasnjeno zgoraj, v 4G/LTE omrežju in novejših ni enostavna sopomenka.

Ustrezna ureditev bi razlikovala med podatkovnimi prenosi, ki predstavljajo za uporabnika dodano storitev ter tistimi, ki služijo zgolj delovanju omrežja oz. podpori drugim storitvam, npr. vzpostavitvi klica.

Alternativna ureditev, ki bi razrešila to težavo, je, da operater omogoči uporabnikom, da lahko sami ločeno onemogočajo storitve v domačem omrežju in storitve v gostovanju, zlasti da lahko ločeno onemogočajo dostop do interneta v domačem omrežju in ločeno v tujini. V 4. členu predloga Splošnega akta o spremljanju in nadzoru porabe storitev je opredeljen mehanizem za spremljanje in nadzor porabe, ki mora zato nujno zagotoviti, da se izklop dostopa do interneta obravnava ločeno za domače omrežje in ločeno za gostovanje.

Namen tega je, da se odgovornost za podatkovne prenose, ki so potrebni pri vzpostavitvi, izvajanju in zaključku javne medosebne komunikacije, prenese nazaj na operaterja omrežja. S tem se operaterje spodbudi, da se končnemu uporabniku storitev medosebne komunikacije obračunava celovito, in ne da se obračunava dvojno poleg npr. storitve govorne komunikacije še podatkovni prenos, ki je bistven del te govorne storitve in je hkrati povsem izven nadzora končnega uporabnika.

V upanju, da uvidite utemeljenost dopolnitve vas lepo pozdravljam

Povezave:

Nasvet A1, da si naj pred odhodom v tujino telefon nastavimo na 3G ali da naj uveljavimo blokado podatkov

<https://www.a1.si/tujina/pred-odhodom-v-tujino>

Nasvet Telekoma, da naj si pred odhodom v tujino telefon nastavimo na 3G

<https://www.telekom.si/pomoc-in-podpora teme-pomoci/telefonija/mobilno/gostovanje-in-tujina/nasveti-za-tujino>

Novica Telekoma o izklopu 3G omrežja

<https://www.telekom.si/pomoc-in-podpora teme-pomoci/pokritost-in-dostopnost/omrezje-3g-se-poslavlja>

Novica o izklapljanju 3G omrežij

<https://www.zurnal24.si/slovenija/izklop-3g-in-56-evrov-subvencije-za-nakup-novega-mobitela-380482>